

θούση βλάβη τῶν συμφερόντων αὐτῶν, πρὸ πάντων ὅμως εἰς τὴν ἀντιπάθειαν τῶν πλείστων κατὰ τῆς διαδόχου τοῦ θρόνου Ἰσαβέλλης, ἣτις κυρίως ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκυβέρνηα τὸ κράτος ἀντὶ τοῦ γηραιοῦ καὶ ὑπὸ τῆς νόσου καταβεβλημένου πατρὸς της.

Καὶ ἄλλοτε ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῇ Κλειῳ (Δ', σελ. 145) τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος Δὸμ Πέτρου Β' μετὰ διεξοδικωτέρων βιογραφικῶν σημειώσεων. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ἡ αὐτοκράτειρα Therese, εἶνε θυγάτηρ Φραγκίσκου Α' βασιλέως τῆς Σικελίας καὶ Νεαπόλεως. Ἐκ τῶν τέκνων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους ζῇ μόνη ἡ διάδοχος Ἰσαβέλλα, γεννηθεῖσα τῇ 29. ἰουλίου 1846 καὶ συζευχθεῖσα τῷ 1864 μετὰ τοῦ κόμητος Gaston d'Eu, ὀρλεανίδου πρίγκιπος. Ἐκ τοῦ

γάμου τούτου ἐγεννήθησαν ὁ πρίγκιψ Πέτρος τῷ 1875, ὁ πρίγκιψ Λουδοβίκος τῷ 1878, καὶ ὁ πρίγκιψ Ἀντώνιος τῷ 1881. Ὡς λέγεται, ἡ διαδοχος τοῦ θρόνου Ἰσαβέλλα καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς, ὅστις ἦτο στρατάρχης τοῦ βρασιλιανοῦ στρατοῦ, ἠθέλησαν κατ' ἀρχὰς νὰ πειραθῶσιν ἀντίστασιν τινὰ κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως, εἴτα ὅμως ἐνδόντες εἰς τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπέστησαν τῆς ἀποπειρας ταύτης. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὸ ἀναπόφευκτον καὶ νὰ ἐπιβιβασθῶσιν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς τρικυμιώδους μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν καὶ μετὰ τοῦ γηραιοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατειρας εἰς τὸ ἀτμόπλοιο Ἀλαγάς, ὅπερ μετέφερεν ὁλόκληρον τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν εἰς Λισσαβῶνα.

ΑΧ! ΑΥΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ!..

(ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

ὑπὸ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΑΟΥ.

Ὁ κύριος Κυπριανὸς Χέλδερ, μικρὸν ὁδοιπορικὸν σάκκον κρατῶν, ἐξήρχετο τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ. Μηδὲν προσέχων εἰς τοὺς φορεῖς τῶν ἀποσκευῶν οἵτινες παραταγαμένοι ἐν τῷ σταθμῷ προσέφερον ὑψιφῶνως τὰς ὑπηρεσίας των, διηυθύνθη εἰς τὴν παρακειμένην ὁδόν. Βεβυθισμένος δὲ ὢν εἰς σκέψεις δὲν παρετήρησε, ὅτι πλησίον του ἔτρεχε παιδίον ὡσεὶ δέκα ἐτῶν, πτωχικῶς μὲν ἀλλὰ καθαρίως ἐνδεδυμένον.

Ὁ κ. Χέλδερ ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐξοχῆς, ἐκ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῆς μητρὸς του. Εἶχεν ἀποθάνῃ αὕτη ἐν τῷ κτήματι τοῦ ἀδελφοῦ του Φαβιανοῦ (ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ Χέλδερ ἐκ μακρᾶς συνηθείας ἐγένετο χρῆσις ὀνομάτων σπανίων, κωμικῶς πως σήμερον ἠχούντων). Ἡ γραῖα εἶχε διέλθῃ ἐκεῖ τὸ θέρος, μετοικήσασα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος ἐκ τῆς Πράγας, ὅπου κατεῖχε μετὰ τοῦ υἱοῦ της Κυπριανοῦ ὠραίαν κατοικίαν, ἐν τῇ ἰδιοκλήτῳ αὐτῶν τριώρῳ οἰκίᾳ. Ἡ δροσερὰ αὖρα τῶν ἀγρῶν ὠφέλησεν αὐτὴν κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἡ βελτίωσις δὲν διήρκεσεν ἐπὶ μακρόν — ἡ γηραιὰ ἐξησθένησε πολὺ, καὶ πᾶσα ἐλπὶς περὶ ἀναρρώσεως κατὰ μικρὸν ἐξέλιπε. Ὅτε δ' ἐπῆλθε τὸ φθινόπωρον ἡ ἐβδομηκοντοῦτις γραῖα ἐκλείσει τὰ ὄμματά της εἰς τὸν αἰώνιον ὕπνον.

Ὁ Κυπριανὸς λοιπὸν ἦτο κύριος ἑαυτοῦ. Ὁ ἀδελφὸς του Φαβιανὸς ἔλαβεν ὡς κληρονομίαν τὸ κτήμα, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν ἔζη μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τῶν τέκνων του περὶ γεωπονικὰς ἐργασίας ἀσχολούμενος, ὁ δὲ Κυπριανὸς ἐκληρονόμησε τὴν ἐν Πράγᾳ οἰκίαν· οὐδ' ἦτο δυνατόν ἄλλως γενέσθαι, καθόσον ὁ Κυπριανὸς ὑπαλλήλου θέσιν κατέχων ἦτο δεσμευμένος ἐν τῇ πόλει.

Μὴ γελάσητε! Ὁ Κυπριανὸς μένον τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον ὑπαλλήλου ἀσφαλιστικῆς τινος Ἑταιρίας εἶχε. Ὅτι τῷ ἀπέφερεν ἡ θέσις του δὲν ἤρκει οὔτε διὰ τὰ σιγὰρα του. Ἀλλὰ βεβαίως ὁ Κυπριανὸς δὲν ἐπερίμενε ἐκ τοῦ μισθοῦ του νὰ ζήσῃ.

Τὸ μέλλον ὅμως ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν σκυθρωπὸν. Εἶχε συνηθίσῃ εἰς μονότονον, ἥσυχον παρὰ τῇ μητρὶ του βίον, αἱ δὲ περὶ τῆς υἱείας αὐτῆς μέριμναι ἀπασχόλουν ὁλοσχερῶς ὅλον τὸν ἐλεύθερον αὐτοῦ καιρὸν. Τώρα διελογίζετο ἀνησυχῶς τί ἔμελλε νὰ πράξῃ, πῶς ἔμελλε νὰ συνηθίσῃ εἰς τὴν μόνωσιν ἐκείνην. Ἐφοβεῖτο τὰς μακρὰς, τὰς ἀτελευτήτους νύκτας. Εἰς τὰ ξενοδοχεῖα οὐδέποτε μετέβαινε ὁ Κυπριανός. Εἶν' ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὴν πρώτην του νεότητα ἦτο

μέλος ἐνὸς τῶν Συλλόγων ἐκείνων, οἵτινες ἀξιοῦσι τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης καὶ αὐτοκοσμοῦνται διὰ παντοίων ἡχηρῶν καὶ ποιητικῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ εἶχε παραιτηθῇ. Ὁ Κυπριανὸς δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ τὸν ἑξυπνον, αἱ δὲ ψυχραὶ εὐφυολογίαι τῶν ἄλλων τὸν ἐκούραζον, καὶ διὰ τοῦτο βαθμιαίως ὑπέστρεφεν εἰς τὴν μόνωσιν, ὡς κοχλίας εἰς τὸ κέλυφός του. Ἡ οἰκία του ἦτο τριώροφος, μεγαλοπρεπής, ἐλευθέρα πάσης ὑποθήκης, ἐν αὐτῇ δὲ δὲν ἦτο δύσκολον ν' ἀπομονωθῇ. Οὐδὲ μετὰ τῶν ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας συναδέλφων του εἶχεν ἰδιαζούσας σχέσεις. Οἱ ἄλλοι ὑπάλληλοι πτωχοὶ καὶ ἐκ τοῦ μισθοῦ των ἀποζῶντες ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ τινος σεβασμοῦ, ἀλλ' ὁ Κυπριανὸς διετέλεσε ψυχρὸς, ἦτο ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἢ ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐννοῇ τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰς μερίμνας τῶν δυστυχῶν ἐκείνων.

Εἰς τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος σκέψεις του βεβυθισμένος δὲν προσέειχεν εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἔτρεχε παρ' αὐτὸν μετ' ἀκαταπονήτου ἐπιμονῆς. Μόνον, εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, ὅτε τὸ παιδίον μικροῦ δεῖν συνεκρούσθη πρὸς αὐτόν, ἐστράφη πρὸς αὐτό. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ παιδὸς τὸν ἐξηυμένισεν, καὶ ἡσθάνθη ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν πῦθον αὐτοῦ, ἀλλὰ — λυποῦμαι διότι ἀναγκάζομαι νὰ κατηγορήσω τὸν ἡρώα μου, ὁ Κυπριανὸς ἦτο οἰκονόμος καὶ δὲν ἠρέσκετο νὰ δαπανᾷ εἰς περιττά. Διὰ τοῦτο ἀπώθησε τὸ παιδίον δι' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς χειρὸς.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη, εἶπεν ἀποτόμως, ἡ βαλίτζα εἶνε σχεδὸν ἄδεια.

Ἀλλὰ τὸ παιδίον δὲν ἀπεθαρρύνθη.

— Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Χέλδερ, δώστέ μου νὰ τὴν πάγω γώ.

Ὁ Κυπριανὸς ἔστη. Λοιπὸν τὸν ἐγνώριζε τὸ παιδίον. Παρετήρησε τὸ ὥρῳ, τὸ ἄβρον πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς του, κυανοὺς ὡς κυάνους, οἵτινες ἠτένιζον ἱκετευτικῶς ἐπ' αὐτόν.

— Μὲ γνωρίζεις; ἠρώτησεν ὁ Κυπριανὸς τείνων πρὸς τὸ παιδίον τὸν σκύτινον σάκκον.

— Καὶ βέβαια! Δὲν εἶσαι ὁ σπιτονοικοκύρης μας;

Ὁ Κυπριανὸς ἐκολακεύθη.

— Λοιπὸν τὸν ξεύρεις τὸν δρόμο. Ἐμπρός!

Ὁ μικρὸς ἐφορτώθη τὸν σάκκον καὶ ἔτρεχε πρὸ τοῦ Κυπριανοῦ.

Οὗτος βαδίζων διαλογίζετο. Ἦτο φυσικὸν ἀναντιρρήτως ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ὅλους τοὺς ἐνοικιαστὰς τῆς οἰκίας του, ἀλλ' οὗτοι βεβαίως τὸν ἐγνώριζον. Τὰ παιδία πρὸ πάντων εἶνε περίεργα καὶ ἔχουσι καλὴν μνήμην. Περιεργάσθη τὸ παιδίον καὶ ἔμεινεν εὐχαριστημένος. Ἀλλ' ἡ ἔμφυτος εἰς τὸ δαπανᾶν περίσκεψις αὐτοῦ ἀφυπνίσθη πάλιν.

— Τί θέλεις διὰ τὸν κόπον σου; ἠρώτησε κατὰ τὸ ἥμισυ σοβαρῶς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ παίζων.

— Ὅτι σὰς ἀρέσει, εἶπε τὸ παιδίον μετριοφρόνως.

— Δὲν μοῦ λές, ἡ μητέρα σου σὲ στέλλει ὅς αὐτὴ τὴν δουλειά;

— Θεὸς φυλάξοι! Συφορά μου σὰν τὸ μάθη!

— Ὡστε ἐργάζεσαι διὰ δικό σου λογαριασμόν. Ἀγαπᾷς πολὺ τὰ γλυκά, φαίνεται. Αἱ; ἡ μήπως ἀρχισες καὶ πίνεις καπνὸ;

— Ὅχι! ἀπήντησεν ἡσύχως τὸ παιδίον.

Εἰς τὸ βραχὺ ἐκεῖνο „Ὅχι“ ἐνυπῆρχε τι πλεον συνήθους ἀρνήσεως, ἀλλ' ὁ κύριος Κυπριανὸς δὲν ἦτο διόλου δυνατὸς ψυχολόγος.

— Καὶ τί τὰ κάμνεις λοιπὸν τὰ λεπτά;

— Τὰ φυλάγω.

— Διὰ τί;

Τὸ παιδίον ἔμεινε σιωπῶν. Δὲν ἤθελε προφανῶς νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Κυπριανὸς δὲν τὸ ἐπίεσε. Ἐφθασαν ἐν σιγῇ εἰς τὴν οἰκίαν, τὸ δὲ παιδίον ἔστη εἰς τὸν πυλῶνα καὶ ἀπέθηκε τὸν σάκκον. Ὁ Κυπριανὸς ἐξέβαλε νόμισμα εἴκοσι κρώϊισερ, δείξας δ' αὐτὸ διὰ μέσου τῶν δακτύλων εἶπε·

— Γιὰ τήρα το, αὐτὸ θὰ σοῦ δώσω γιὰ τὸν κόπο σου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παιδίου ἐξήστραψαν.

— Θὰ σοῦ δώσω κ' ἓνα ἄλλο, ἀν μοῦ εἴπῃς, διατί φυλάγεις τὰ λεπτά ποῦ κερδίζεις. Ἀλλὰ ἀν δὲν μοῦ τὸ εἴπῃς, θὰ γυρίσῃς σπῖτι μὲ ἄδεια χέρια, καὶ θὰ τὸ πῶ καὶ τῆς μητέρας σου πῶς κουβαλᾷς πράγματα χωρὶς τὴν θέλησίν της.

Ὁ Κυπριανὸς ἡστέλλετο, ἀλλ' εἰς τὸ παιδίον ἡ ἀποφῆς ἐφάνη τραγικὴ.

Δάκρυα ἀνέβλυσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ ἐμφόβως ἐψιθύρισε:

Ἀφ' οὗ θέλετε νὰ τὸ μάθετε . . . νά, . . . θέλω ν' ἀγοράσω τὸν „Καρυδοσπάστη“ . . . γι' αὐτὸ φυλάγω τὰ λεπτά.

Ὁ Κυπριανὸς ἓνα μόνον „καρυδοσπάστη“ ἐγνώριζε, ἐκεῖνον διὰ τοῦ ὁποίου σπάνουν τὰ καρύδια.

Ἐμείνεν ἐκκληκτος λοιπὸν διὰ τὸ τερατῶδες τοῦ πόθου.

— Παιδί! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἔλαβε τὸν σάκκον, ἐξέβαλε καὶ δεύτερον ἀργυροῦν νόμισμα καὶ ἔδωκεν ἀμφοτέρω εἰς τὸ παιδίον.

— Ἀγόρασε λοιπὸν τὸν καρυδοσπάστη σου! εἶπεν ἀποφέρων τὸν σάκκον.

Θαῦμα πῶς τὸ παιδίον δὲν ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς χαρᾶς. Τηλικαύτη ἦτο ἡ ἀπροσδόκητος εὐτυχία του! . .

— Μικρέ, κάτι ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω ἀκόμη. Πῶς σὲ λέγουν;

— Πέτρο Βίλδη, ἐφώνησε τὸ παιδίον καὶ ἐγένετο ἄφαντον εἰς τὰ βάθη τῆς σκοτεινῆς αὐλῆς.

* * *

Ὁ Κυπριανὸς εἶχε πρὸ πολλοῦ ἰλησμονήσῃ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο.

Ἦτο χειμὼν, μικρὸν πρὸ τῶν Χριστουγέννων· ἔξω ἔπιπτε χιὼν· αἱ ὑαλοὶ τῶν παραθύρων εἶχον διακοσμηθῇ ὑπὸ κρυ-

σταλλωδῶν ἀνθέων, καὶ παγερὸς ἄνεμος ἔπνεεν εἰς τὰς ὁδοὺς. Εὐάρεστος θερμότης ἐπλήρου τὸ δωματίον τοῦ Κυπριανοῦ, ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ ἀήρ ἦτο καθαρὸς, ἐπεκράτει δηλαδὴ ἡ γνωστὴ ἀτμόσφαιρα δωματίου, ὅπερ καλῶς ἀερισθὲν ἐθερμάνθη δεόντως. Ἦτο ὀγδόη ὥρα τῆς πρωΐας. Ὁ Κυπριανὸς δὲν εἶχε σήμερον γραφεῖον. Ἦγνόνει καὶ ὁ ἴδιος τί εἶχε, βάρος τι ἐπίεζεν αὐτόν, τὸ ἀήθες συναίσθημα τῆς μονώσεως εἶχε καταλάβῃ αὐτόν τὴν ἡμέραν ἐκείνην μετὰ μυστηριώδους δυνάμεως. Τὸν κοιτωνίτην του φορῶν ἐκάθητο εἰς ἀνάκλιτρον, ἐρρόφα θερμὸν τέιον, καὶ ἐκάπνιζεν ἐκ μακρᾶς καπνοσύριγγος. Ἡ γηραιὰ Κατερίνα, ἡ οἰκονόμος αὐτοῦ, ἐτακτοποιεῖ τὸν νιπτῆρα. Εἶχεν ἤδη πρὸ πολλοῦ περατώσῃ τὸ ἔργον της, ἀλλ' ἔμενεν, ὡς ν' ἀπῆται κατὰ ἐκεῖ τὴν παρουσίαν της. Δις ἡ τρίς εἶχεν ἤδη ἀποπειραθῇ νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ συνέσχεν ἑαυτήν, διότι προφανῶς ἠγνόνει πῶς ν' ἀρχίσῃ, τοῦθ' ὅπερ ἐπηύξανε τὴν δυσθυμίαν της.

Ὁ Κυπριανὸς ἐκράτει ἀνοικτὸν πρὸ αὐτοῦ χονδρὸν βιβλίον. Ἐν αὐτῷ ὀνόματα μόνον καὶ ἀριθμοὶ ἐφαίνοντο. Ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευσεν ἤδη βεβαίως, ὅτι ἦτο τὸ κατὰστικὸν τῶν ἐνοικίων, ἐν ᾧ ἐσημειοῦντο πάντες οἱ ἐνοικιασταὶ τῆς οἰκίας. Μεγάλας τολύπας καπνοῦ ἐκβίλλων τοῦ στόματός του, ἔστρεφεν ἀνιαρῶς τὰ φύλλα, ἀλλ' αἰφνης ἔμεινεν ἀκίνητος, συνέπτυξε περισσότερον τὸ μέτωπόν του καὶ ἀνεφώνησε·

— Σὲ παρακαλῶ, Κατερίνα, δὲν μοῦ λές τί ἀνθρωποὶ εἶνε αὐτὴ οἱ οἰκογένεια Βίλδη; Χρωστοῦν τώρα σωστὲς δύο τριμηνίες. Δὲν μπορεῖ νὰ πάγῃ ἔτσι αὐτὴ ἡ δουλειά! . . .

Αὐτὴ ἤθελε καὶ ἡ Κατερίνα!

— Ναί, ἀλήθεια, δὲν θὰ πάγῃ πολὺ, ἔτσι θαρρῶ κ' ἐγώ, ἀπήντησε τραχέως. Κάνετε γρήγορα, ρίξετέ της μιὰ ὥρα προτῆτερα τοὺς ἀνθρώπους ὅς το δρόμο, εἰδεμὴ δὲ θὰ προφθάσετε, γιὰτὶ πρὶν νὰ πάρете τὰ λεπτά σας οἱ κακόμοιροι θὰ ἔχουν πεθάνῃ τῆς πείνας.

Ὁ Κυπριανὸς ἔρριψε τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν καὶ παρετῆρει ἐκκληκτος τὴν Κατερίναν.

— Ἀπὸ κείνους λοιπὸν, ποῦ ρίπτουν τοὺς ἀνθρώπους ὅς τὸ δρόμο εἶμαι ἐγὼ Κατερίνα; γιὰ τέτοιον μ' ἔχεις;

Εἶχε θυμώσῃ πράγματι. Ἦτο μὲν οἰκονόμος ὁ Κυπριανός, ἀλλὰ δὲν εἶχε σκληρὰν καρδίαν.

— Κατὰ πῶς φαίνεται σήμερα εἶχατε αὐτὴν τὴν ὁρεξί, ἀπήντησε δριμύως ἡ Κατερίνα. Ὁ Κυπριανὸς ἐγίνωσκε κάλλιστα τὴν γηραιάν του οἰκογόνον, ἥς τὸ τραχὺ ἐξωτερικὸν ἐνέκλειεν ἀγαθὴν καρδίαν, διὰ τοῦτο δὲν παρωξύνθη περισσότερον.

— Δὲν εἶνε διὰ τὰ λεπτά, εἶπε μετὰ μικρόν, μὲ δύο τέτοιες τριμηνίες οὔτε γίνεται κανεὶς οὔτε ξεγίνεται, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ τοῦλάχιστον ἓνας νὰ ζητήσῃ συγχώρησι — μὲ ξέρεις σὺ Κατερίνα — νὰ τὸ πάρω κ' ἐγὼ πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀλλ' αὐτὴ ἡ σιωπὴ των εἶνε ἀνάρμοστος, εἶνε πρόστυχῃ, δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ θὰ τοὺς κοινοποιήσω ἔξωσι.

— Ὡς τόσο νὰ ποῦ ρίχνετε τοὺς ἀνθρώπους ὅς τὸ δρόμο! εἶπε γογγύζουσα ἡ Κατερίνα. Ὅσω γρηγορώτερα τόσω καλλίτερα. Συγχώρησι! Κἀποῖος ἔπρεπε νάρθῃ νὰ ζητήσῃ, μὰ ποιός; Ἡ γρηὴ εἶνε ὅς τὸ στρῶμα δυὸ μῆνες τώρα, τὸ μικρὸ δὲν καταλαβαίνει τίποτα ἀπ' αὐτά, καὶ τὸ κορίτσι — ἄχ, Χριστὲ καὶ Παναγία, πάγαι ποτὲ γιὰ μιὰ τέτοια δουλειὰ νάρθῃ ἓνα κορίτσι, ὅς τὴν κάμαρα ἐνὸς ἀνύπανδρου; Ἀταίριαχτο πρᾶγμα!

Ἡ Κατερίνα ἐτόνισεν ἰδιαζόντως τὰς λέξεις ἐνὸς ἀνύπανδρου.

— Μήπως είμαι κανέναν Δόν Ζουαν ἐγώ; ἀπάντησεν ὁ Κυπριανὸς· εἶμαι γεροντοπαλήκαρον, καὶ γεροντοπαλήκαρον ἐννοῶ νὰ μείνω· κατὰλαβες;

— Τόσῳ τὸ χειρότερο. Κοντολογίης, τὸ κορίτσι δὲν κάνει νάρθη ἔς τὴν κάμαρά σου, δὲν ταιριάζει, εἶνε ἄπρεπο πράγμα, ὅλο τὸ σπίτι θὰ βοῦξη, καὶ θ' ἄβγη τὸνομα τοῦ κοριτσιοῦ. Ποῦ ἀκουσθῆκε τέτοιο πράγμα; Μία κοπέλα νὰ πάγη ἔς ἕνα γεροντοπαλήκαρο καὶ νὰ τὸ παρακαλέσῃ νάχη ὑπομονὴ γιὰ τὸ νοῦν; Μὴν τὸ κάνετε αὐτό, θὰ ποῦν: „Ἐξ-ηνταβελόνης δὰ κι' αὐτὸς ὁ ἀκαρδὸς!“ μὴν τὸ κάνετε αὐτό, γιὰτὶ θὰ γείνη σούσουρο, καὶ θ' ἀκουσθοῦν βρώμικα, σιχαμερά λόγια — δὲν χαρίζει κανεὶς ἔτσι, ἔς τὸ βρόντο, τὸ νοῦν σ' ἕνα ὁμορφο κορίτσι!

Ὁ Κυπριανὸς ἐξέβαλε τὴν καπνοσύριγγα τοῦ στόματός του. Ἐκλείσε τὸ βιβλίον καὶ ἠρώτησε λίαν ἀδιάφορος κατὰ τὸ φαινόμενον.

— Καὶ εἶνε εὐμορφη, ἀλήθεια, ἡ κόρη, Κατερίνα;

— Ὡμορφη; Ναί, εἶνε. Τώρα ὅμως ἐχάλασε· μὰ δὲν φταίει αὐτή.

— Τί ἐννοεῖς;

— Τὸ κακόμοιρο ἔγεινε πετσοὶ καὶ κόκκαλο, ἡ φτώχεια καὶ κακομοιριά δὲν εἶνε παῖζε γέλασε, βλέπεις· ποὺς μπορεῖ νὰ βαστάξῃ σὲ τέτοια βασανισμένη ζωὴ; Ἡ καυμένη ἡ Καικιλία εἶνε καλὴ κόρη καὶ φρόνιμη, κ' ἔχει εὐμορφα γαλάζια μάτια, μὰ κῆμα ποῦ εἶνε πάντα κλαμμένα. Δὲν ξέρω, ὅχι δὲν ξέρω τί θ' ἀπογείνουν οἱ ἄμοιροι, μὰ ξέρω πῶς δὲ θ' ἄχουνε χαρούμενα Χριστούγεννα.

— Καὶ τί ἄνθρωποι εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Κυπριανὸς οὐχὶ ἄνευ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος.

— Φτώχεια, μεγάλη φτώχεια, ἀφέντη. Ὁ πατέρας ἦτανε ὑπάλληλος ἔς τὸ ταχυδρομεῖο. Πέθανε ἔξαφνα, καὶ δὲν ἀφῆκε ἄλλο τίποτε παρὰ χρέη. Ἡ μητέρα εἶνε ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια, μὰ παντρεύθηκε χωρὶς τὴ θέλησιν τῶν γονέων της, καὶ δὲν πῆρε προῖκα λεπτὸ τσακισμένο. Αὐτὸ πλεῖα

ὅλοι τὸ ξέρουν· ὅπου φτώχεια δὲν μπορεῖ νὰ γείνη νοικοκυροσύνη. Τοὺς πῆραν ἔς τὴ μέση τὰ παιδιὰ — μὰ γιὰ τὴν καλὴ τους μοῖρα πέθαναν, καὶ μονάχα δύο ἔμειναν: τὸ πρῶτο, ἡ Καικιλία καὶ τὸ μικρότερο, ὁ Πέτρος. Παιδιὰ κατὰ πῶς πρέπει, καλοαναθρεμμένα! Τὸ κορίτσι δὲν τὴν ντρέπεται τὴν δουλειά, μὰ ποῦ νὰ βρῇ; Ράβει ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ, μὰ τί βγάζει δὰ σήμερα τὸ βελόνι; Θὰ χαλάσῃ τὰ μάτια της. Τὸ μικρὸ εἶνε ἄγριο· ἄγριο, ὅταν ὅλα τὰ παιδιὰ. Καὶ ζῇ μὲ πολλὴ ἀγάπη αὐτὴ ἡ φαμίλια, καὶ τὸ ἀγόρι τ' ἀγαποῦν πολὺ μάνα καὶ κόρη. Τὸ παιδί ἔχει μεγάλο ζήλο ἔς τὰ γράμματα. Μὰ οὔτε ἀπὸ τὸ νοῦ τους περνᾷ νὰ τὸ σπουδᾶσουν. Αὐτοὶ δὲν ἔχουν νὰ φάγουν οἱ ἄμοιροι· τώρα δὰ ποῦ ἔπεσε ἔς τὸ κρεβάτι ἡ γρηὰ ἔβαλαν κι' ὅλα τὰ πράγματά της ἐνέχυρο.

— Καὶ τὸ παιδί τί θὰ τὸ κάμουν;

— Θὰ τὸ βάλουν μαθητοῦδι ἔς ἕνα βιβλιοπωλεῖο.

— Καὶ διατὶ σὲ βιβλιοπωλεῖο καὶ ὄχι σ' ἄλλῃ δουλειᾷ;

— Νά, γιὰτὶ. Τὸ παιδί εἶνε τρελλαμένο μὲ τὰ βιβλία.

Αὐτὸ τὸ πάθος τὸ κληρονόμησε ἀπὸ τὸν πατέρα του. Δὲν μπορεῖ νὰ βάλῃ κανεὶς μὲ τὸ νοῦ του τί σοφίζεται, τί ἡμπορεῖ νὰ κάνῃ γιὰ ἕνα βιβλίο. Ἡ γρηὰ ἔλεγε πάντα στενάζοντας: „Ἀχ, αὐτὰ τὰ βιβλία! Αὐτὰ τὰ βιβλία! Ὁ ἄνδρας της ἤθελε νὰ τάχῃ ὅλα, ὅσα περνοῦσαν ἀπ' τὰ χέρια του. Ἐμειναν ἄμποσα βιβλία δικά του. Τὰ περισσότερα τὰ πούλησαν ἅμα πέθανε, μὰ ἔπρεπε ν' ἀκούστε τί φωνὲς καὶ τί κακὸ ἔκαμε ὁ Πέτρος. Ἐκλείε, ξεφώνιζε, καὶ κἀλλιο εἶχε νὰ ξεσχίσῃ ἕνα βιβλίο παρὰ νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ σπίτι. Τῶχει τὸ αἷμά τους φαίνεται. Καὶ τώρα ποῦ βρίσκονται σὲ τέτοιο χάλι, κἀλλιο ἔχει νὰ μείνῃ νηστικὸ παρὰ νὰ τοῦ ἀγγίξῃ κανεὶς τὰ βιβλία του. Γι' αὐτὸ σκέφθηκε καὶ ἡ γρηὰ: „Ἄς γείνη βιβλιοπώλης“ ἔς ὅλη τὴ ζωὴ του θάχῃ μὲ βιβλία νὰ κάνῃ, κι' ἄς μὴν εἶνε καὶ δικὰ του.“ Ἀχ! αὐτὰ τὰ βιβλία! . . .

Ἡ Κατερίνα ἀπεμακρύνθη καὶ ὁ Κυπριανὸς ἔμεινε μόνος.

(ἔπειτα τὸ τέλος.)

Η ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ.

(τέλος.)

Πῶς θὰ εἶνε ὁ κόσμος κατὰ τὸν ἡλεκτρικὸν αἰῶνα; Πολλὰκις ἤδη ἐπεχείρησαν εὐφάνταστοι συγγραφεῖς καὶ διηγηματογράφοι νὰ παράσχωσιν εἰκόνα τινὰ τοῦ μέλλοντος βίου τῆς ἀνθρωπότητος, περιγράφοντες σκηνὰς τινὰς ἐκ τοῦ μεγάλου αἰῶνος τῶν τελειοτάτων ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων· ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἐν ταῖς περιγραφαῖς ταύταις ἦσαν οὐ μόνον εὐφάνταστα ἀλλὰ καὶ φαντασιώδη, τοῦτ' ἔστιν ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν μύθων. Καὶ ὅμως ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ βίος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θὰ ὑποστῇ μεγάλας μεταβολὰς καὶ οὐσιώδεις διαμορφώσεις ὑπὸ τὴν ἀνυπολόγιστον ἐπίδρασιν τῆς μεγάλης τριάδος, τοῦ τηλεγράφου, τοῦ τηλεφώνου, καὶ τοῦ φωνογράφου — ὁ χρόνος οὗτος δὲν εἶνε μακράν. Οἱ πλεῖστοι τῶν συγχρόνων, ἴσως τὰ τρία τέταρτα τῶν νῦν ἔτι ζώντων, θὰ παραστῶσιν αὐτόπται μάρτυρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅπως εἰσέλθωμεν εἰς τὸν αἰῶνα ἐκείνον, ἐν μόνον βῆμα λείπει: ἡ πρακτικὴ χρησιμοποίησις τοῦ φωνογράφου.

Ἡ συχνοτάτη ἐν τῷ μέλλοντι χρῆσις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως ὑπεδηλώθη ἤδη ἀνωτέρω: Εἰς πλείστας περιστάσεις ὁ φωνογράφος θὰ χρησιμοποιῇται ἐν τῇ

ἀλληλογραφίᾳ. Πλειστάκις παρουσιάζονται περιστάσεις, καθ' ἃς δι' ἰσχυροὺς λόγους ἐπιθυμοῦμεν ν' ἀνακοινώμεν εἰ δυνατὸν τοῖς ἡμετέροις ἀνταποκριταῖς προφορικῶς, οὐχὶ ἐγγράφως, σπουδαίαν τινὰ ὑπόθεσιν. Ὅποιαν εὐκολίαν παρέχει ἡμῖν πρὸς τοῦτο ἡ μηχανὴ τοῦ Ἑδισον! Πόσῃν ἀσφάλειαν ἐν τῇ ἀνακοινώσει σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων, ἐμπορικῶν, διπλωματικῶν, στρατιωτικῶν, δικαστικῶν κτλ.! Ἐγγράφοι ἐπιστολαὶ δύνανται νὰ πλαστογραφηθῶσι, καὶ αἱ μαλλον μυστηριώδεις συμβολικαὶ γραφαὶ ν' ἀποσφραγισθῶσι καὶ παραχαρᾶσθωσι, ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκάστου ἀνθρώπου, ὁ ἰδιάζων εἰς ἕκαστον φθόγγος, εἶνε τὸ χαρακτηριστικώτατον καὶ ὀσφαλέστατον γνώρισμα τῆς ταυτότητός του, ὅπερ οὐδεὶς ἄλλος δύναται ν' ἀπομιμηθῇ. Πόσον δὲ ἐγκάρδιος θὰ εἶνε ἡ μεταξὺ μεμακρυσμένων συγγενῶν καὶ φίλων διὰ τοῦ φωνογράφου ἐπικοινωνία! Ὅποιαν χαράν, ὁπόσῃν συγκίνησιν θὰ ἡσθανόμην, ἂν ἤκουον σήμερον παρὰ τῆς μακράν ἀπούσης μητρὸς μου ἐγκάρδιόν τινα χαιρετισμόν „Καλημέρα παιδί μου!“ ἂν ἤκουον τὴν προσφιλεῖ καὶ περιπόθητον φωνὴν της, ἣν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον δὲν ἤκουσα! Ὅποια εὐτυχία, ὅποια αἰσθημάτων ἄγια καὶ ἱερὰ θὰ διηγείροντο εἰς τὸν ἐν τῇ ἄλλο-